

Ministerie van Financiën

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Korte Voorhout 7
2511 CW 'S-GRAVENHAGE
POSTBUS 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk
2025-0000431981

Uw brief (kenmerk)
177678

Bijlagen
1. Beantwoording nadere
vragen toekomstig stelsel
box 3

Datum 2 oktober 2025
Betreft Nadere vragen toekomstig stelsel box 3

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u mijn reactie aan op de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van 50PLUS en JA21 van 8 juli 2025 (uw kenmerk: 177678) over de brief van 23 mei 2025 over het toekomstig stelsel box 3¹.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën -
Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane,

Eugène Heijnen

¹ Kamerstukken I 2024/25, 32140, AG.

Beantwoording van de nadere vragen van de vaste commissie van Financiën van de Eerste Kamer over het toekomstig stelsel box 3¹

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van 50PLUS, waarbij de leden van de fractie van JA21 zich hebben aangesloten. Ik houd bij de beantwoording van de vragen zo veel mogelijk de volgorde van de vragen en opmerkingen aan zoals die aan mij zijn voorgelegd.

Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van 50PLUS

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt of het kabinet erkent dat aandelenbeleggers in box 3 in het bezit kunnen zijn van niet liquide aandelen.

Er is geen duidelijke grens te trekken tussen liquide beleggingen aan de ene kant en niet liquide beleggingen aan de andere kant. In de praktijk zijn er veel verschillende vormen van verhandelbaarheid en liquiditeit van beleggingen. Beleggingen die worden verhandeld via financiële instellingen (zoals banken) zijn meestal beursgenoteerde beleggingen of deelnemingsrechten in een beleggingsinstelling. Niet alle beursgenoteerde beleggingen zijn echter liquide en niet alle niet-beursgenoteerde beleggingen zijn niet liquide.

Ik ben het dus met de heer Van Rooijen eens dat ook beleggers in box 3 in het bezit kunnen zijn van aandelen die niet makkelijk verhandelbaar zijn.

Ook vraagt het lid van de fractie van 50PLUS of het kabinet het eerlijk vindt om beleggers in box 3 met niet liquide aandelen een vermogensaanwasbelasting op te leggen en beleggers met niet liquide aandelen in box 2 niet.

Het feit dat er verschillen zijn tussen de boxen wil niet zeggen dat het stelsel onevenwichtig is. Voor het toekomstige stelsel voor box 3 is ervoor gekozen om regels te creëren die toegesneden zijn op box 3. Op enkele onderdelen waar dat wenselijk en passend is, wordt aangesloten bij box 1, de vermogenswinstsystematiek. Ook in box 2 worden inkomsten uit aanmerkelijk belang belast via de systematiek van een vermogenswinstbelasting.² Van een aanmerkelijk belang is sprake bij een aandelenbelang van ten minste 5%. Met de bezitseis van 5% is beoogd om onderscheid te maken tussen beleggen en ondernemen. Het bezitspercentage ligt in lijn met het onderscheidende criterium dat voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting wordt gehanteerd. Naast de systematiek van een vermogenswinstbelasting in box 1 en box 2 zijn diverse faciliteiten beschikbaar om te voorkomen dat de continuïteit van een onderneming in gevaar komt. Hierbij kan voor box 1 (winst uit onderneming) gedacht worden aan het kunnen vormen van een voorziening en een herinvesteringsreserve bij een verkoopwinst. Daarnaast kan in box 1 en box 2 gebruik worden gemaakt van doorschuiffaciliteiten in het geval van bedrijfsoverdrachten bij schenken en overlijden. Uit de opbouw van het boxenstelsel in de inkomstenbelasting volgt dat het vermogen in box 3 wordt aangemerkt als een belegging waardoor een afwijkende fiscale behandeling ten opzichte van ondernemingsvermogen in de andere boxen is gerechtvaardigd.

Een overgang van de huidige forfaitaire vermogensaanwassystematiek naar een vermogenswinstsystematiek in box 3 is onderzocht. Een vermogenswinstbelasting voor het gehele box 3-vermogen zorgt voor een grotere economische verstoring dan een vermogensaanwasbelasting en biedt mogelijkheden tot fiscale planning vanwege de prikkel tot uitstel van belastingbetaling. Daarnaast heeft een volledige vermogenswinstbelasting nadelige gevolgen voor het doenvermogen van burgers en de uitvoerbaarheid door de Belastingdienst, omdat de belastingplichtige de historische aankoopwaarde van bezittingen mogelijk langdurig moet bijhouden. Ook is het vooraf invullen van gegevens minder eenvoudig bij een vermogenswinstbelasting dan bij een vermogensaanwasbelasting. Ten slotte zorgt een vermogenswinstbelasting voor het gehele box 3-vermogen in de eerste jaren voor een forse budgettaire derving, die kan oplopen tot meer dan € 5 miljard (cumulatief) in de eerste vier jaar.

¹ Kamerstukken I 2024/25,

² Als een aandeel ondernemingsvermogen vormt, valt het in box 1, bij een belang van minimaal 5% valt het aandeel (of een winstbewijs) in box 2 (tenzij deze activa als ondernemingsvermogen moeten worden aangemerkt), evenals bij een kleiner belang wanneer een familielid in de rechte lijn of een partner van belastingplichtige of voornoemde familielid minimaal 5% bezit. Aandelen die niet in box 1 of box 2 vallen, vallen in box 3.

In de brief aan de Tweede Kamer van 15 mei 2024³ is mijn ambtsvoorganger ingegaan op de vraag of het mogelijk is om voor niet liquide aandelen een vermogenswinstregime te hanteren. Het antwoord is dat dit niet mogelijk is. In de eerste plaats is er geen duidelijke grens te trekken tussen liquide en niet liquide beleggingen. Daarnaast is er sprake van een risico op staatssteun. Dat geldt zowel voor een onderscheid tussen liquide en niet liquide aandelen, als voor een onderscheid tussen beursgenoteerde of niet-beursgenoteerde aandelen. Vanuit staatssteunperspectief is van belang dat voor zover sprake is van een ongelijke behandeling van gelijke gevallen, dat onderscheid te verantwoorden is aan de hand van objectieve criteria. Deze criteria moeten specifiek zijn voor de begunstigde ondernemingen (in tegenstelling tot overige ondernemingen). Ook moeten de criteria passen bij de doelstellingen van de betrokken belastingmaatregel, namelijk het draagkrachtbeginsel, minder kans op belastingontwijking en betere administratieve beheersbaarheid.

Ook voor banken is het niet goed mogelijk om op een effectieve wijze in de renseignering voor de Vooraf Inge vulde Aangifte (VIA) onderscheid te maken tussen liquide en niet liquide beleggingen. Het controleren van dit onderscheid is voor de Belastingdienst vanwege het ontbreken van contra-informatie niet goed mogelijk en zal aanzienlijke gevolgen hebben voor de inzet van capaciteit door de Belastingdienst in verband met de mogelijkheden op controle van de aangeleverde gegevens.

Alles afwegende heeft het kabinet ervoor gekozen om voor wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 in de basis te kiezen voor een vermogensaanwasbelasting en alleen voor beleggingen in startende ondernemingen⁴ en onroerende zaken een vermogenswinstbelasting te introduceren.

Dit lid vraagt ook of het mogelijk is te monitoren of kleine beleggers in niet liquide aandelen minder of zelfs niet meer beleggen in deze categorie aandelen door de introductie van een vermogensaanwasbelasting.

Hiervoor heb ik reeds aangegeven dat het onderscheid tussen liquide en niet liquide beleggingen moeilijk te maken is. Daarom is het ook niet mogelijk om bij te houden en te monitoren of belastingplichtigen minder beleggen in een bepaalde categorie aandelen. Wel is in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 voorgesteld om het nieuwe stelsel na vijf jaar te evalueren. Daarnaast is het zo dat de systematiek zoals we die in het huidige box 3 kennen feitelijk een forfaitaire vermogensaanwassystematiek is. De situatie die door het lid van de fractie van 50PLUS wordt omschreven, zou zich dan ook nu al voor kunnen doen. Daar zijn mij geen signalen van bekend.

Daarnaast vraagt het lid van de fractie van 50PLUS of het kabinet erkent dat aandelenbelangen in box 2 in voorkomende gevallen net zo liquide of zelfs nog meer liquide kunnen zijn, dan bepaalde aandelenbeleggingen in box 3.

Aandelenbelangen in box 2 kunnen in voorkomende gevallen net zo liquide zijn als bepaalde aandelenbeleggingen in box 3. Het doel van het maken van onderscheid tussen de verschillende boxen in de inkomstenbelasting is echter niet een onderscheid te maken tussen liquide en niet liquide beleggingen. Met de bezitseis van 5% is beoogd om onderscheid te maken tussen beleggen en ondernemen.

Het lid van de fractie van 50PLUS stelt een aantal vragen over de volgende door dit lid omschreven casus: stel een box 3-belastingplichtige heeft 300.000 aandelen in een klein niet liquide bedrijf genoteerd aan de beurs van New York. Het belang heeft (omgerekend naar euro) een waarde van € 100.000 volgens de slotkoers op 1 januari 2030⁵ en een waarde van € 200.000 volgens de slotkoers op 31 december 2030. Het bedrijf in kwestie heeft een gemiddelde dagelijkse beursomzet van 30.000 aandelen.

Dit lid vraagt of het klopt dat deze belastingplichtige zal worden aangeslagen op basis van een vermogensaanwas van € 100.000.

De vermogensaanwas van deze aandelen in het jaar 2030 is inderdaad € 100.000.

Stel dat deze belastingplichtige, mede vanwege de vermogensaanwasbelasting, in januari 2031 zijn aandelen verkoopt, tegen een koers die 25% lager ligt dan de slotkoers van 31 december. De

³ Kamerstukken II 2023/24, 32140, nr. 180.

⁴ Zie ook Kamerstukken II 2024/25, 32140, nr. 255.

⁵ Voor de beantwoording bij dit voorbeeld is ervan uitgegaan dat de slotkoers op 1-1 gelijk is aan de slotkoers op 31-12.

verkoopopbrengst is dus slechts € 150.000. Op basis van welke vermogensaanwas wordt deze box 3 belegger aangeslagen vraagt het lid van de fractie van 50PLUS.

Zoals in het antwoord hiervoor ook aangegeven, is het inkomen uit de aandelen – de vermogensaanwas – in 2030 € 100.000. Als de belastingplichtige in 2031 de aandelen verkoopt voor € 150.000, dan heeft hij in 2031 een verlies geleden van € 50.000 op de verkoop van deze aandelen. Dit verlies mag hij, als hij het verlies in 2031 niet met andere inkomsten in box 3 kan verrekenen, onbeperkt voorwaarts verrekenen met inkomen uit vermogen in box 3 in latere jaren.

Tot slot vraagt dit lid of de belastingplichtige in het voorgaande voorbeeld gebruik kan maken van een tegenbewijsregeling, als de verkoopprijs door de niet liquide markt 25% lager is geworden dan de slotkoers op 31 december.

Het is belangrijk de twee verschillende stelsels (het toekomstige stelsel op basis van werkelijk rendement en het huidige forfaitaire stelsel met tegenbewijsregeling) uit elkaar te houden. In het stelsel op basis van werkelijk rendement waarvan het de bedoeling is dat het per 2028 in werking treedt, is geen sprake van een tegenbewijsregeling. Onder de Wet tegenbewijsregeling box 3 – die een tegenbewijsregeling introduceert voor het huidige forfaitaire stelsel – wel.

Het lid van de fractie van 50PLUS vraagt of ambities, zowel nationaal als Europees, om de private sector meer te laten bijdragen aan investeringen ten behoeve van het oplossen van het woningtekort, de energietransitie en in de ontwikkeling van nieuwe techbedrijven op Europese bodem, worden ondermijnd als beleggers worden onderworpen aan een vermogensheffing die ingrijpender is dan zij tot op heden gewend zijn. Het voorgenomen plan voor een vermogensaanwasbelasting voor aandelen in box 3, kan er volgens dit lid aan bijdragen dat de overheid uiteindelijk zelf meer moet investeren in de genoemde transitie en ambities. Ook verwacht het lid van de fractie van 50PLUS dat de vermogensaanwasbelasting voor aandelen in box 3 de emigratie van relatief ondernemende en kapitaalkrachtige mensen aanmoedigt. Gevraagd wordt of het kabinet kan aantonen dat dit niet het geval is.

De voor- en nadelen van een vermogensaanwasbelasting en vermogenswinstbelasting zijn door dit kabinet en voorgaande kabinetten uitgebreid onderzocht. Het kabinet heeft gekozen voor een combinatie van een vermogensaanwas- en vermogenswinstsystematiek. Het kabinet verwacht geen nadelige gevolgen voor het vestigingsklimaat van de gedeeltelijke vermogensaanwasbelasting. Onder het huidige forfaitaire stelsel wordt immers ook al de vermogensaanwas van vermogensbestanddelen belast en de overgang naar het nieuwe stelsel wordt budgettair neutraal vormgegeven. Het is mij uiteraard niet ontgaan dat er, bij onder andere uw Kamer, discussie bestaat over wat de beste wijze is van het belasten van werkelijk rendement. Ik zie het als een gedeelde verantwoordelijkheid van kabinet en parlement dat de belasting in box 3 zo snel als dat mogelijk is, geheven kan worden op basis van het werkelijke rendement. Dat neemt niet weg dat er na invoering, op het moment dat een nieuw kabinet en een nieuwe Kamer dat te zijner tijd opportuun acht, nog ruimte blijft voor verbetering en doorontwikkeling van het nieuwe stelsel.

Graag bespreken.

TER BESLISSING

Aan

Graag aanvullen/aanpassen zoals besproken.

Directe Belastingen en Toeslagen

Persoonsgegevens

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

nota

Beantwoording nadere vragen Eerste Kamer toekomstig stelsel box 3

Aanleiding

De Eerste Kamer heeft op 8 juli jl. nadere vragen gesteld over het toekomstige stelsel box 3. Bijgevoegd treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Beslispunten

Bent u akkoord met het verzenden van de bijgevoegde beantwoording en de openbaarmaking van deze nota? Zo ja, dan verzoeken wij u de aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Datum

8 september 2025

Notanummer

2025-0000431970

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief EK
2. Beantwoording vragen
3. Vragen EK

Kernpunten

- De heer Van Rooijen heeft nadere vragen gesteld naar aanleiding van een brief over het toekomstige stelsel box 3 die de Eerste Kamer op 23 mei 2025 heeft ontvangen. De leden van de fractie van JA21 hebben zich bij de vragen aangesloten.
- De vragen gaan feitelijk over het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, dat nog behandeld moet worden door de Tweede Kamer (de nota naar aanleiding van het verslag is op 1 september jl. verzonden).
- De beantwoording van de vragen is in lijn met eerder verstuurd brieven, etc. aan de Eerste en Tweede Kamer.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.